ingen omstændigheder må umuliggøre hævdelse af rettigheder, som følger af Fællesskabets retsorden. Fællesskabsretten udelukker ikke, at der tages hensyn til, at afgifter opkrævet med urette har kunnet overvæltes på andre virksomheder eller forbrugerne. Det er foreneligt med fællesskabsrettens principper, at der, i overensstemmelse med den pågældende stats nationale ret, eventuelt tages hensyn til det tab, som den, der er blevet afkrævet afgifterne, har lidt på grund af, at de har medført en begrænsning i importmængden fra andre medlemsstater.

Kutscher O'Keeffe Touffait Mertens de Wilmars Pescatore

Mackenzie Stuart Bosco Koopmans Due

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 27. februar 1980.

A. Van Houtte
Justitssekretær

H. Kutscher
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT G. REISCHL FREMSAT DEN 4. DECEMBER 1979 [1]

Høje Ret.

Den retstvist, der ligger til grund for nærværende præjudicielle sag, drejer sig om, hvorvidt en i den danske lov om afgift af spiritus m.m. (lovbekendtgørelse nr. 151 af 4. 4. 1978) fastlagt afgiftsmæssig sondring mellem akvavit og anden spiritus er uforenelig med EØF-traktatens artikel 95, stk. 1 og stk. 2, samt — såfremt dette måtte være tilfældet — i hvilket omfang firma Hans Just I/S har krav på tilbagebetaling af et i henhold til den nævnte lov betalt beløb, som svarer til forskellen mellem disse to afgiftssatser. Det første spørgsmål er genstand for en traktatbrudssag, som i

1 — Oversat fra tysk.

henhold til EØF-traktatens artikel 169 (sag 171/78) verserer for Domstolen mellem Kommissionen for De europæiske Fællesskaber og kongeriget Danmark, og som jeg har taget stilling til i mit forslag til afgørelse af 28. november 1979. For så vidt angår beskatningen af de omhandlede produkter og forholdene på det danske spiritusmarked kan jeg henvise til min derværende sagsfremstilling og indskrænke mig til en omtale af følgende punkter:

Som vi har set i sag 171/78, udgør spiritusafgiften i henhold til § 2, stk. 1, i loven om afgift af spiritus m.m. (Bekendtgørelse af Lov om afgift af spiritus m.m.), som senest ændret ved lov nr. 437 af 6. september 1977, med virkning fra den 7. september 1977 for akvavit 167,50 DKR og for anden spiritus 257,15 DKR pr. liter af 100 % ethanolstyrke. Ifølge loven gælder afgiftssatsen for akvavit for varer, som

1. er fremstillet af neutral alkohol og tilsat vegetabilske aromastoffer,

2. har en ethanolstyrke på mindst 40,0, men ikke over 49,9 rumfangsprocent, og et ekstraktindhold på højst 2 gram pr. 100 ml, og

3. ikke har karakter af gin, vodka, genever, wacholder o.ligende, likør, punch, bitter o.lignende, anisspiritus eller rom, frugtbrændevin og andre varer, hvis typiske smagskarakter traditionelt fremkommer ved destillation eller lagring.

Firma Hans Just I/S, sagsøgeren i hovedsagen, handler kun i uvæsentligt omfang med varer, som beskattes som akvavit, hvorimod det har en betydelig omsætning af anden spiritus. Firmaet er i medfør af loven registreret hos toldvæsenet, og er i overensstemmelse hermed forpligtet til måned for måned til staten at afregne afgiften af sin omsætning.

Afgiftstilsvaret for juni måned 1978 udgjorde 984,90 DKR for 5,88 liter af 100 % ethanolstyrke á 167,50 DKR til fremstilling af akvavit, og 555 212,55 DKR for 2 159,10 liter af 100 % ethanolstyrke á 257,15 DKR til fremstilling af anden spiritus. I alt skulle der altså betales 556 197,45 DKR for i alt 2 164,98 liter af 100 % ethanolstyrke.

I forbindelse med afregningen af afgiften for juni anførte firmaet overfor Direktoratet for Toldvæsenet og Ministeriet for Skatter og Afgifter, at afgiften for anden spiritus ifølge EØF-traktatens artikel 95 kun kunne kræves berigtiget efter afgiftssatsen for akvavit. Afgiften kunne derfor for 2 164,98 liter af 100 % ethanolstyrke kun andrage 362 634,15 DKR. Da toldvæsenet og ministeriet tilkendegav, at undladelse af betaling af det fulde i henhold til loven forfaldne beløb, ville indebære inddrivelse ved udlæg samt inddragelse af firmaets registrering hos toldvæsenet, blev differencen, 193 563,30 DKR, indbetalt under protest med forbehold om tilbagesøgning.

Firma Hans Just I/S anlagde derpå sag ved Østre Landsret, hvorunder firmaet har påstået Ministeriet for Skatter og Afgifter tilpligtet at tilbagebetale 193 563,30 DKR med tillæg af renter samt forbeholdt sig at kræve tilbagebetaling af de tilsvarende beløb betalt for afgiftsperioderne fra 1. januar 1973 til 31. maj 1978 samt efter 1. juli 1978.

Østre Landsrets 4. afdeling har ved beslutning af 26. marts 1977 udsat sagen og i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt følgende præjudicielle spørgsmål:

Spørgsmål 1 A

Er det i strid med EF-retten, at en national afgiftsordning indeholder forskellige afgiftssatser for henholdsvis akvavit og snaps og anden spiritus, når henses til

a) *at* de to kategorier i den nationale lovgivning adskilles gennem en definition, der refererer til indholdet af råvarer og af ekstrakter, til styrken samt til et smagskriterium,

b) *at* sondringen ikke bygger på, om der er tale om importerede eller nationale varer, og der inden for de to afgiftskategorier heller ikke sondres efter varernes oprindelse?

Spørgsmål 1 B

Vil det for besvarelsen af spørgsmål 1 A have nogen betydning, hvis det godtgøres, at afgiften i forhold til fremstillingsprisen belaster den laveste beskattede kategori af spiritusprodukter (»akvavit og snaps«) lige så meget, som den belaster den højt beskattede kategori af spiritusprodukter (»anden spiritus«)?

Spørgsmål 2

Dersom det er lovligt at have forskellige afgiftssatser som nævnt i spørgsmål 1, stiller EF-retten da krav om anvendelse af disse over for importerede produkter:

a) Skal importerede spiritusprodukter beskattes efter samme sats som identiske eller de mest lignende indenlandske produkter?

b) Skal alle importerede spiritusprodukter beskattes efter den laveste nationale sats, uanset at »anden spiritus« af indenlandsk oprindelse beskattes efter en højere sats?

Spørgsmål 3

a) Såfremt flere satser er ulovlige, efter hvilke kriterier afgøres det da, hvilken sats, der skal finde anvendelse?

b) Kan artikel 95 påberåbes af danske producenter eller kun af importører?

Spørgsmål 4

Indeholder EF-retten i givet fald regler af betydning for afgørelsen af spørgsmålet om tilbagebetaling af afgifter erlagt i strid med artikel 95? Vil det i denne forbindelse have nogen betydning, at forhandleren kan dokumentere at have lidt et tab?

Min stillingtagen til disse spørgsmål er som følger:

I — Spørgsmålene 1 og 3 drejer sig om fortolkningen af EØF-traktatens artikel 95, som jeg indgående har behandlet i mine forslag til afgørelse i sagerne 168/78, 169/78, 170/78, 171/78 og 55/79. I disse sager har jeg ligeledes foretaget en udførlig vurdering af alle de argumenter, som firma Hans Just I/S, kongeriget Danmark og Kommissionen har fremført under nærværende sag,

hvorfor det er ufornødent at gå ind på detaljerne i det af sagens parter anførte.

Lad mig derfor nøjes med at sammenfatte de vigtigste resultater, som den forelæggende ret har brug for til afgørelse af hovedsagen.

Medlemsstaterne har, idet de har bibeholdt selvbestemmelsesretten på afgiftsområdet, i princippet kompetence til at foretage en afgiftsmæssig klassificering af varer. De kan derfor også pricipielt fastsætte spiritusafgifter efter forskellige kriterier som f.eks. råvareindhold, alkoholindhold eller smag (jf. sag 127/75, *Bobie Getränkevertrieb GmbH* mod *Hauptzollamt Aachen-Nord*, dom af 22. 6. 1976, Sml. 1976, s. 1079, og sag 148/77, *H. Hansen jun. & O. C. Balle GmbH & Co.* mod *Hauptzollamt Flensburg*, dom af 10. 10. 1978, Sml. 1978, s. 1787). Deres selvbestemmelsesret på afgiftsområdet er alene begrænset af EØF-traktatens artikel 95 således, »at anvendelsen af interne afgifter ikke fører til, at en medlemsstat belægger varer fra andre medlemsstater med afgifter, som er højere end dem, der rammer lignende indenlandske varer, eller afgifter, som vil kunne beskytte andre indenlandske produkter, jf. samme artikels stk. 2« (jf. sag 31/67, *Firma August Stier* mod *Hauptzollamt Hamburg-Ericus*, dom af 4. 4. 1968, Sml. 1965-1968, s. 511). Denne regel har altså til formål at fjerne enhver forskelsbehandling i samhandelen mellem medlemsstaterne (jf. sag 148/77, *Hansen*). Det følger heraf, at der allerede foreligger en overtrædelse af EØF-traktatens artikel 95, stk. 1, når et fra andre medlemsstater indført produkt pålægges en højere afgift end *et hvilket som helst* lignende indenlandsk produkt.

Af den i artikel 95, stk. 1, nedlagte grundsætning om afgiftsmæssig lighed for indenlandske og indførte produkter følger endvidere, at der ikke må tages hensyn til andre — end afgiftsmæssige — forhold, som har indflydelse på kostprisen for de produkter, som skal sammenlignes. Domstolen har udtalt sig i overensstemmelse hermed i sag 45/75 (*Rewe-Zentrale des Lebensmittel-Großhandels GmbH* mod *Hauptzollamt Landau/Pfalz*, dom af 17. 2. 1976, Sml. 1976, s. 181) idet den fremhæver, at reglen ikke kan udstrækkes til at tillade en udligning mellem en fiskal afgift, der skal påhvile et importeret produkt og en belastning af anden art, f.eks. økonomisk, der påhviler det tilsvarende indenlandske produkt. Følgelig skal selve den afgift, som påhviler de produkter, som skal sammenlignes, være ens, uden at dens indvirkning på den endelige pris for henholdsvis det indenlandske og det indførte produkt skal tages i betragtning.

Anvendelsen af EØF-traktatens artikel 95, stk. 1, der, som jeg har påvist, kræver, at varer indført fra andre medlemsstater kun afgiftsbelægges efter den laveste indenlandske sats, som gælder for lignende indenlandske produkter, kan således føre til, at andre indenlandske varer, som også er lignende, i henhold til det nationale afgiftssystem beskattes efter en højere sats end lignende indførte varer. En sådan »ringere behandling« af lignende indenlandske varer skyldes imidlertid den afgiftsmæssige kompetence, som er forblevet hos medlemsstaterne, og som falder uden for bestemmelsen i EØF-traktatens artikel 95. I overensstemmelse hermed har Domstolen i sag 86/78 (*Grandes Distilleries Peureux* mod *Directeur des Services fiscaux de la Haute-Saône et du territoire de Belfort*, dom af 13. 3.

1979) da også fremhævet, at selv om artikel 95 forbyder medlemsstaterne at pålægge varer fra andre medlemsstater afgifter, der er højere end de afgifter, der pålægges indenlandske varer, forbyder den ikke, at indenlandske varer pålægges højere afgifter end indførte varer. En sådan ulighed skyldes ikke artikel 95, men særegenheder i de nationale lovgivninger, hvor disse ikke er harmoniserede på områder, der henhører under medlemsstaternes kompetence. Det står herefter fast, at indenlandske producenter ikke kan påberåbe sig artikel 95 i tilfælde af, at de af dem fremstillede varer beskattes højere end lignende indførte varer.

Jeg har også i mine ovennævnte forslag til afgørelse påvist, at alle alkoholholdige drikkevarer, som henhører under position 22.09 C i den fælles toldtarif, må anses for lignende varer i den i EØF-traktatens artikel 95, stk. 1, anførte betydning. Alle disse drikkevarer har nemlig et relativt højt alkoholindhold, som er udvundet ved destillation efter en forudgående alkoholisk gæring af alkoholdannende råvarer. Yderligere har de på grund af tilstedeværelsen af sekundære substanser bestemte smagskendetegn. Disse fælles kendetegn fører til, at drikkene fra forbrugerens synspunkt har samme egenskaber og tjener samme behov, uden at forskelle med hensyn til råvarer, fremstillingsmåde, aromatisering eller en relativt ubetydelig forskel med hensyn til alkoholindhold herved er afgørende.

II — Til det fjerde spørgsmål, som den forelæggende ret ønsker besvaret, nemlig om fællesskabsretten i givet fald indeholder regler af betydning for afgørelsen af spørgsmålet om tilbagebetaling af afgifter erlagt i strid med artikel 95, og om det i denne forbindelse vil have nogen betydning, at forhandlerne kan dokumentere at have lidt et tab, skal jeg udtale følgende: Parterne i hovedsagen er enige om, at tilbagesøgningskrav, der støtter sig på nationale afgiftsreglers modstrid med fællesskabsretten, principielt skal bedømmes efter nationale regler. I dansk ret gør der sig her det særlige forhold gældende, at spørgsmålet om tilbagebetaling af urigtigt erlagte afgifter ikke er udtrykkeligt lovreguleret. Ifølge fast dansk retspraksis er berigelsesgrundsætningen afgørende for, om der skal ske tilbagebetaling af ydelser erlagt i urigtig formening om skyld. Krav på tilbagebetaling foreligger efter alt at dømme kun i tilfælde af, at berigelsen er opnået på yderens bekostning.

Sagsøgeren i hovedsagen er af den opfattelse, at dansk rets regler om tilbagebetaling af afgifter erlagt i strid med lovgivningen mangler tilstrækkelig klarhed. Den heraf flydende retsusikkerhed er især uforenelig med den beskyttelse, som fællesskabsretten på dette område yder danske fællesskabsborgere. I denne forbindelse må også henses til, at den afgiftsforpligtigede ikke efter dansk ret har nogen mulighed for at undlade betaling af afgifterne, før end der foreligger endelig dom herfor. Desuden kan der kun vanskeligt føres bevis for tab som følge af en forringet markedsposition, hvoraf følger, at det næppe kan forventes, at en retssag i anledning heraf vil få et for sagsøgeren gunstigt udfald. Ud fra hensynet til fællesskabsrettens effektive virkning er det imidlertid nødvendigt at anerkende fuld tilbagesøg-

ningsret for den pågældende virksomhed. Tilbagesøgningsretten må indrømmes fra det tidspunkt, hvor modstriden mellem de nationale regler og fællesskabsretten er opstået, altså det tidspunkt, da Danmark tiltrådte Det europæiske økonomiske Fællesskab. I hvert fald må tilbagesøgningsretten gælde fra den administrative klages eller saganlæggets tidspunkt.

Den danske regering henviser i første række til, at det fjerde spørgsmål ikke bliver aktuelt, idet det danske afgiftssystem er i overensstemmelse med fællesskabsretten. Subsidiært henviser den til, at heller ikke fællesskabsretten indeholder udtrykkelige regler om tilbagebetaling af retsstridigt opkrævede afgifter. Af Domstolens praksis vedrørende fællesskabsrettens direkte virkning følger imidlertid, at der principielt består en ret til at kræve tilbagebetalt afgifter, der er opkrævet i strid med fællesskabsretten. I medfør af det i traktatens artikel 5 angivne princip om samarbejde, er det de nationale retter, der skal sikre denne ret gennemført. Det er derfor disse retter, som under hensyntagen til de i fællesskabsretten nedlagte begrænsninger, skal afgøre, hvorvidt og i givet fald i hvilket omfang, der skal ske tilbagebetaling. Ifølge fast dansk retspraksis, som på ingen måde fører til retsusikkerhed, er det afgørende for spørgsmålet om tilbagebetaling, om den afgiftspligtige har lidt et tab. Sagsøgeren i hovedsagen har imidlertid ikke krav på tilbagebetaling af de erlagte afgifter, da denne betingelse for et tilbagesøgningskrav ikke er opfyldt. I realiteten er afgifterne nemlig i den sidste ende blevet overvæltet på forbrugerne, hvorfor sagsøgeren i hovedsagen ville opnå en ugrundet berigelse ved tilbagebetaling.

Som den danske regering er også Kommissionen af den opfattelse, at fællesskabsretten kræver tilbagebetaling af urigtigt erlagte afgifter, men at omfanget af denne faktisk bestående retsbeskyttelse bestemmes af national ret, idet der ikke findes fællesskabsretlige bestemmelser herom, hvorved dog de i fællesskabsretten nedlagte begrænsninger skal respekteres.

Denne af den danske regering og Kommissionen hævdede opfattelse må — så meget kan jeg sige straks — tiltrædes af følgende grunde:

Som Domstolen har fastslået i en fast praksis, senest i dom af 22. marts 1977 i sag 74/76 (*Iannelli & Volpi SpA* mod *firma Paolo Meroni*, Sml. 1977, s. 557) har traktatens artikel 95 direkte virkning og giver borgerne individuelle rettigheder, som de nationale retsinstanser skal beskytte (jf. sagerne 57/65 *firma Alfons Lütticke GmbH* mod *Hauptzollamt Saarlouis*, dom af 16. 6. 1966, Sml. 1965-1968, s. 199, og 45/75, *Rewe*). Den direkte virkning medfører, at de retsundergivne fra Danmarks tiltrædelse, altså fra 1. januar 1973, for nationale retter har kunnet påberåbe sig reglen i artikel 95, stk. 1, der for så vidt går forud for nationale regler, som bestemmer andet. Hvis borgerne påberåber sig denne regel, skal opkrævning af afgifter, som strider mod artikel 95, erklæres ulovlig. Hvis afgifterne i strid med bestemmelsen allerede er berigtiget, indebærer dens direkte virkning, således som jeg allerede fremhævede i mit forslag til afgørelse i sag 77/76 (*firma*

Gebr. Cucchi mod *Avez SpA*, dom af 25. 5. 1977, Sml. 1977, s. 987), ud fra et fællesskabsretligt synspunkt yderligere, at afgiften skal tilbagebetales. Som Domstolen har fremhævet i sag 33/76 (*Rewe-Zentralfinanz eG und Rewe-Zentral AG* mod *Landwirtschaftskammer für das Saarland*, dom af 16. 12. 1976, Sml. 1976, s. 1989), er det i medfør af det i traktatens artikel 5 angivne princip om samarbejde de nationale retter, der skal sikre den retsbeskyttelse, som for de retsundergivne følger af den direkte virkning af fællesskabsrettens bestemmelser (jf. hertil også Domstolens dom i sag 177/78, *Pigs and Bacon Commission* mod *McCarren and Company Limited*, dom af 26. 6. 1979, generaladvokat Warner's forslag til afgørelse af 15. 5. 1979 i denne sag samt dennes forslag til afgørelse i sagerne 33/76, *Rewe*, af 30. 11. 1976 og 74/76, *Iannelli & Volpi*, af 10. 2. 1977).

Så længe fællesskabsretten ikke selv regulerer disse forhold, kan medlemsstaternes retter kun bedømme kravene i henhold til deres egen procesret, herunder regler om domstolskompetence, om søgsmålskompetence og frister. Dette følger af en række af Domstolens afgørelser, af hvilke kun skal nævnes sagerne 6/60 (*Jean E. Humblet* mod *den belgiske stat*, dom af 16. 12. 1960, Sml. 1954-1964, s. 207), 28/67 (*firma Molkerei-Zentrale Westfalen/Lippe GmbH* mod *Hauptzollamt Paderborn*, dom af 3. 4. 1968, Sml. 1965-1968, s. 475), 34/76 (*firma Gebr. Lück* mod *Hauptzollamt Köln-Rheinau*, dom af 4. 4. 1968, Sml. 1965-1968, s. 515), 13/68 (*firma Salgoil* mod *Den italienske Republiks ministerium for udenrigshandel*, dom af 19. 12. 1968, Sml. 1965-1968, s. 553), 120/73 (*Gebr. Lorenz* mod *Forbundsrepublikken Tyskland og Land Rheinland-Pfalz*, dom af 11. 12. 1973, Sml. 1973, s. 1471), 121/73 (*Markmann KG* mod *Forbundsrepublikken Tyskland og Land Schleswig Holstein*, dom af 11. 12. 1973, Sml. 1973, s. 1495), 141/73 (*Fritz Lohrey* mod *Forbundsrepublikken Tyskland og Land Hessen*, dom af 11. 12. 1973, Sml. 1973, s. 1527) samt sagerne 33/76 (*Rewe-Zentralfinanz eG og Rewe-Zentral AG*) og 45/76 (*Comet BV* mod *Produktschap voor Siergewassen*, dom af 16. 12. 1976, Sml. 1976, s. 2034).

Det kan endvidere udledes af disse domme, at den for så vidt ufuldstændige fællesskabsret bevidst accepterer en forskelligartet anvendelse på grund af forskellene i de nationale procesordninger. Dette giver Domstolen især udtryk for i sag 33/76 (*Rewe*), idet den fremhæver, at i mangel af harmoniseringsforanstaltninger, må de rettigheder, som følger af fællesskabsretten, hævdes i henhold til de nationale *procesretlige* regler, hvorved Domstolen dog opstiller to begrænsninger: Reglerne i national ret må for det første ikke være mindre gunstige end dem, der gælder for tilsvarende nationale søgsmål, og procesregler og frister må ikke i praksis umuliggøre hævdelse af rettigheder, som de nationale retter har pligt til at beskytte.

Denne henvisning til national ret gælder efter min opfattelse ikke kun de processuelle regler, men også de materielretlige betingelser for de af fællesskabsretten garanterede rettigheder samt for godtgørelse af renter, i det omfang fællesskabsretten ikke indeholder regler på disse områder. Domstolen går tydeligvis også ud fra en sådan henvisning til national materiel ret i sag 74/76 (*Iannelli & Volpi*) idet den i denne sag udtaler, at det »tilkommer ... den nationale ret at afgøre efter sin egen retsorden, om en intern afgift, der er diskriminerende i den i artikel 95 anførte betydning, skal anses for uberettiget i sin helhed eller kun for så vidt den rammer den indførte vare hårdere end den indenlandske vare«. Endnu tydligere udtaler Domstolen sig i sag 177/78 (*Pigs and Bacon*) idet den fremhæver, at det tilkommer den nationale ret at afgøre, om og i hvilket omfang en bestemt afgift skal tilbagebetales.

Den herved principielt anvendelige nationale ret er imidlertid på samme måde undergivet de ovenfor nævnte begrænsninger, som allerede i sag 33/76 (*Rewe*) opstilledes for de procesretlige regler. Som den danske regering med rette fremhæver, opfylder det forhold, at tilbagebetalingskravet er reguleret i retspraksis, disse betingelser, da denne retspraksis jo også gælder for tilsvarende krav i national ret. At der føres bevis for et tab henholdsvis en berigelse som forudsætning for, at et krav kan gennemføres, er udtryk for et alment retsprincip, som kendes i alle medlemsstaternes retsorden og i Fællesskabets retsorden selv (jf. sag 90/78, *firma Granaria BV* mod *Rådet og Kommissionen*, dom af 28. 3. 1979, og sagerne 83, 94/76, 4, 15 og 40/77, *Bayerische HNL Vermehrungsbetriebe GmbH & Co., KG og andre* mod *Rådet og Kommissionen*, dom af 25. 5. 1978, Sml. 1978, s. 1209).

Det følger efter min opfattelse heraf, at spørgsmålet om tilbagebetaling af afgifter erlagt i strid med artikel 95 i det foreliggende tilfælde skal afgøres efter dansk ret. Jeg skal som afslutning på mine undersøgelser udtale, at borgernes krav på godtgørelse af retsstridigt opkrævede afgifter fra et fællesskabsretligt synspunkt ikke kan betinges af, at der er indgivet administrativ klage, eller at der er rejst sag. Forfølgning af krav mod medlemsstaterne på det afgiftsretlige område kan ikke sammenlignes med situationen i sag 43/75 (*Gabrielle Defrenne* mod *Société anonyme belge de navigation aérienne Sabena*, dom af 8. 4. 1976, Sml. 1976, s. 455), hvori Domstolen begrænsede sin doms tilbagevirkende kraft, idet talrige personer, især private arbejdstagere, havde gjort sig falske forestillinger om deres forpligtelser på grund af fællesskabsorganernes og medlemsstaternes regeringers holdning. I denne sag bestod alvorlig grund til frygt for, at mange virksomheder ville være kommet i økonomiske vanskeligheder, såfremt deres handlemåde i allerede afsluttede mellemværender skulle have været taget op på ny.

Jeg foreslår derfor, at spørgsmålene besvares således:

1. Alkoholholdige drikkevarer, som er omfattet af position 22.09 C i den fælles toldtarif, skal betragtes som lignende varer i den i EØF-traktatens artikel 95, stk. 1, anførte betydning.

2. EØF-traktatens artikel 95, stk. 1, forbyder medlemsstaterne at pålægge varer, der indføres fra andre medlemsstater, højere afgifter end lignende indenlandske varer.

3. Inden for området af EØF-traktatens artikel 95 må der ikke tages hensyn til de alkoholholdige drikkevarers fremstillingsomkostninger, såfremt den pålagte afgift er en mængdeafgift, der udregnes på grundlag af literindholdet af 100 % ethanolstyrke.

4. Den nævnte regel forbyder ikke medlemsstaterne at pålægge indenlandske produkter højere afgifter end indførte produkter.

5. Det følger af den direkte virkning af EØF-traktatens artikel 95, stk. 1, at afgifter erlagt i strid med denne regel, skal betales tilbage. Det tilkommer retterne i medlemsstaterne at afgøre, om og i hvilket omfang afgifterne skal betales tilbage, hvorved det imidlertid skal iagttages, at reglerne om hævdelse af disse rettigheder ikke må være mindre gunstige end dem, der gælder for forfølgningen af lignende krav i medlemsstatens retssystem, og at indtalingen ikke må gøres praktisk umulig.